

LADA Šluknovská

2.

СУРАГЧДЫН БОЛОВСРОЛЫГ ҮНЭЛЭХ ДҮРЭМ

Дугаар.: Таних дугаар Жижиглэх дугаар	ZSCL/349/17 1.2.1. A5
Боловсруулсан:	Мгр. Вера Сылова
Гаргасан:	PhDr. Радэк Частулик
Багш нарын зөвлөл хэлэлцсэн өдөр:	28. 8. 2017
Удирдамж хүчинтэй байх өдөр:	1. 9.2017
Удирдамж үйлчилж эхлэх өдөр:	1. 9. 2017
Сургуулийн зөвлөл баталсан өдөр:	29. 8. 2017
Удирдамжид оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийг энэ журмын нэг хэсэг болох дугаарласан бичгээр хийсэн нэмэлт хэлбэрээр оруулсан болно.	

АГУУЛГА

- I. Сургуулийн болон сургуулиас зохион байгуулж буй арга хэмжээний сургалтын явц, үр дүнг үнэлэх зарчим, сурагчдын өөрийгөө үнэлэх зарчим, дүрэм
- II. Ангиллыг ашиглахдаа ашиг тус, зан байдлын үнэлгээний зэрэг
- III. Комисс болон дүн засуулахаар өгөх шалгалтын талаархи дэлгэрэнгүй мэдээлэл
- IV. Үнэлгээнд зориулж мэдээлэл авах арга, сурагчийн анги дүүргэх гэрчилгээний ерөнхий үнэлгээг тодорхойлох зарчим
- V. Боловсролын тусгай хэрэгцээтэй, авьяаслаг сурагчдыг үнэлэх арга

I.

СУРГУУЛИЙН БА СУРГУУЛИАС ЗОХИОН БАЙГУУЛЖ БУЙ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ СУРГАЛТ, САХИЛГА БАТЫН ДҮН БА ЯВЦЫГ ҮНЭЛЭХ ЗАРЧИМ, СУРАГЧИД ӨӨРИЙГӨӨ ҮНЭЛЭХ ҮНДСЭН ЗАРЧИМ БА ДҮРЭМ

1. Багш нар сурагчдын сургалтын явц, үр дүнгийн талаар насанд хүрээгүй сурагчдын хууль ёсны төлөөлөгч болон сурагчдад цаг тухайд нь мэдээлж байх ёстой.

2. Улирал бүр сурагчдад анги төгсөлтийн гэрчилгээ, эхний хагас жилд гэрчилгээний оронд сурагчдад гэрчилгээ олгоно.
3. Сурагчийн сурлагын үр дүнгийн тайлангийн хуудсан дээрх үнэлгээг ангиллын түвшингээр (цаашид "ангилал" гэх) илэрхийлнэ.
4. Хөгжлийн бэрхшээлтэй сурагчийн хувьд сургуулийн захирал нь сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчийн хүсэлт, сургуулийн зөвлөгөө өгөх байгууллагын саналыг үндэслэн аман үнэлгээг ашиглах асуудлыг шийдвэрлэнэ. Гадаадын сурагчдын хувьд сургуулийн захирал сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчийн хүсэлтийг үндэслэн аман үнэлгээг ашиглах шийдвэрийг гаргадаг.
5. Сургууль нь өөрөөр үнэлдэг сургуульд шилжин суралцах тохиолдолд энэ сургууль эсвэл сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчийн хүсэлтээр аман үнэлгээг ангилалд, эсвэл ангиллыг аман үнэлгээнд шилжүүлдэг. Ерөнхий боловсролын дунд сургуульд элсэн суралцахаар элсэлтийн шалгалт өгөх зорилгоор.
6. Заавал суралцах ёстой сурч байгаа сурагч 2-р улирлын эцэст тэнцээгүй эсвэл үнэлэгдэж чадаагүй бол анги улирна. Энэ нь тухайн бага сургуулийн түвшинд нэг жил улирсан сурагчдад хамаарахгүй. Сургуулийн захирал нь заавал суралцах сургуульд хамрагдахаа гүйцээсэн, хоёрдугаар улирлын эцэст шалгалтанд тэнцээгүй эсвэл үнэлгээ хийлгэж чадахгүй байгаа сурагчид хууль ёсны төлөөлөгчийнх нь хүсэлтээр өмнөх сургалтын үр дүн, өргөдөлд дурдсан шалтгааныг нэгтгэж дүгнэсний дараа жил улирч суралцахыг зөвшөөрч болно.
7. Хэрэв эхний улирлын төгсгөлд сурагчийг үнэлэх боломжгүй бол оны эхний хагас жилийн үнэлгээг их оройтлоо гэхэд хичээлийн жилийн эхний хагас дууссанаас хойш хоёр сарын дараа хийсэн байхаар шалгалтын өөр тов тогтоож өгнө. Альтернатив хувилбараар ч үнэлэх боломжгүй бол сурагч эхний хагас жилд үнэлгээ авахгүй.
8. Хоёрдугаар улирлын төгсгөлд Сургуулийн тухай хуулийн § 52 -ийн 6-р догол мөрийн гуравдахь дахь өгүүлбэрт заасны дагуу сургуулийн сургалтын төлөвлөгөөнд заасан боловсролын хөтөлбөр, сэдвээр тогтоосон боловсролын чиг баримжаа олгох хичээлүүдээс чөлөөлөгдсөн бусад, бүх заавал байх ёстой хичээлүүдээ амжилттай давсан сурагч анги дэвших болно. Нэгдүгээр шатанд нэг жилээ улирсан бага сургуулийн нэгдүгээр шатны сурагч, хоёрдугаар шатанд нэг жил улирсан бага сургуулийн хоёрдугаар шатны сурагч мөн сурагчийн сурлагын амжилтыг үл харгалзан анги ахих болно.
9. Хоёрдугаар улирлын төгсгөлд сурагчийг үнэлэх боломжгүй бол сургуулийн захирал 2-р хагас жилийн үнэлгээг дараа хичээлийн жилийн 9-р сарын сүүл хүртэл хийсэн байхаар үнэлгээний өөр тов тогтооно. 9-р сард, шалгалтаа өгөх хүртэл сурагч дээд талын анги буюу есдүгээр ангид сурч байна.
10. Сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгч нь 1 ба 2-р улирлын төгсгөлд үнэлгээ нь үнэн зөв гэдэгт эргэлзэж байвал сургуулийн захирлаас үнэлгээг хөдлөшгүй мэдсэн өдрөөс ажлын 3 хоногийн дотор, гэхдээ дүнгийн гэрчилгээг авснаас их оройтлоо гэхэд ажлын 3 хоногийн дотор үр дүнг хянах хүсэлт сургуулийн захиралд гаргаж болно; тухайн хичээлийн багш нь сургуулийн захирал бол мужийн эрх бүхий байгууллагад гаргана. Хэрэв өөрөөр заагаагүй бол сургуулийн захирал юмуу

мужийн эрх бүхий байгууллагаас сурагчийг шалгах шалгалтын комиссыг хүсэлтээ хүргүүлснээс 14-өөс доошгүй хоногийн хугацаанд эсвэл сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчтэй тохиролцсон хугацаанд явуулна. Чехийн боловсролын мэргэжлийн хяналтынхан шалгалт нь сургуулийн захирал юмуу мужийн эрх бүхий байгууллагын хүсэлтээр хамтран ажиллана.

11. Сурагчийн үнэлгээний үр дүнг хянах хүсэлт нь зан байдал, хүмүүжлийн чиглэлийн хичээлийг үнэлэхтэй холбоотой тохиолдолд тухайн сургуулийн захирал дүгнэнэ, тухайн хичээлийн багш нь сургуулийн захирал, мужийн эрх бүхий байгууллага § 30-ийн 2-р догол мөрийн дагуу сурагчийн дүрмээр тогтоосон боловсролын үр дүнг нь үнэлэх дүрмээр сургуулийн захирлыг үнэлнэ. Эдгээр дүрмийг зөрчсөн нь тогтоогдсон тохиолдолд сургуулийн захирал эсвэл бүс нутгийн байгууллага үнэлгээний үр дүнг өөрчлөнө; Хэрэв эдгээр дүрмийг зөрчсөн нь тогтоогдвол сургуулийн захирал эсвэл бүс нутгийн байгууллага үнэлгээний үр дүнг өөрчлөх болно; сурагчдын боловсролын үр дүнг үнэлэх журмыг зөрчөөгүй бол үнэлгээний үр дүнг өргөдөл хүргүүлсэн өдрөөс хойш 14 хоногийн дотор баталгаажуулна. сурагчдын боловсролын үр дүнг үнэлэх журмыг зөрчөөгүй бол үнэлгээний үр дүнг өргөдөл хүргүүлсэн өдрөөс хойш 14 хоногийн дотор баталгаажуулна. Чехийн боловсролын мэргэжлийн хяналтынхан шалгалт нь сургуулийн захирал юмуу мужийн эрх бүхий байгууллагын хүсэлтээр хамтран ажиллана.
12. Сургуулийн захирал нь тухайн сурагч тухайн ангид өмнө нь улирч байсан эсэхээс үл хамааран хууль ёсны төлөөлөгчийн хүсэлтээр болон мэргэжлийн эмчийн зөвлөсөн дүгнэлтийг үндэслэн эрүүл мэндийн ноцтой шалтгаанаар нэг жилийн хугацаа олгоно.
13. Хэрэв сурагч шүүхийн шийдвэрээр эцэг-эхийн ээлжилсэн итгэл хүлээлгэсэн солилцох хүмүүжилд байдаг ба заавал сургах сургалтанд хамрагдсан хоёр бага сургуульд бол эцэг-эхийн тохиролцоо, шүүхийн шийдвэрээр хоёрдугаар сургууль томилоогүй бол түүнд түрүүлж бүртгүүлсэн боловсрол эзэмшиж байсан бага сургууль гэрчилгээ олгоно. Сурагчийн хичээлийн жилийн эхний хагас жилийн сурлагын дүнг үнэлэхдээ төгсөлтийн гэрчилгээний гаргах сургууль нь сурагчийн сурлагын нөгөө сургуулийн үнэлгээг харгалзан үзнэ.

Сурагчдын өөрийгөө үнэлэх дүрэм

1. Өөрийгөө үнэлэх нь сурагчдын үнэлгээний чухал хэсэг бөгөөд сурагчдын өөрийгөө үнэлэх, өөртөө итгэх итгэлийг бэхжүүлдэг.
2. Энэ нь сурагчдын насны онцлогт тохирсон байдлаар бүх багш нар боловсролын үйл явцад тогтмол ордог.
3. Алдаа бол сургалтын үйл явцын жам ёсны хэсэг юм. Багш нар алдааны талаар сурагчидтай ярилцдаг, сурагчид зарим ажлыг өөрсдөө засч залруулах боломжтой, сурагчийн гүйцэтгэлийг зөвхөн ангиллаар хийх боломжгүй, сурагчийн алдааны шинжилгээг хавсаргасан байх ёстой. Алдаа бол суралцах чухал хэрэгсэл юм.

4. Салангад хичээл дээр тэд зохистой сонгосон асуултуудыг ашиглан одоогийн ажлаа үнэлдэг.
5. Хичээлийн цагуудад тэрээр анги танхим дахь зан байдал, үйлдэл, харилцааг үнэлэхдээ сургуулийн, ангийн дүрмийн дагуу өөрийгөө үнэлэх үнэлгээг ашигладаг.
6. Өөрийгөө үнэлэхдээ сурагч дараахь зүйлийг илэрхийлэхийг хичээдэг:
  - түүний сайн хийж байгаа зүйл
  - тэр хараахан чадахгүй байгаа зүйл, түүнд ямар нөөц байгаа (яагаад)
  - хэрхэн цаашид үргэлжлүүлэх
  - хугацаанд ахиц дэвшилд хүрсэн талаарх өөрийнх нь мэдрэмж
  - үүрэг хариуцлагатай хэрхэн уялдаатай болох нь
  - сургууль болон сургуулиас гадуур юуг сайн хийдэг (дугуйлан, хичээл, сонирхол)
  - түүний сайжруулах ёстой зүйл, түүнд хэрхэн хүрэх талаар
7. Сурган хүмүүжүүлэгчид сурагчийг гүйцэтгэл, үр дүнгийнхээ талаар тайлбар хийхэд хөтлөнө.
8. Сурагчдын өөрийгөө үнэлэх нь сонгодог үнэлгээг (багшийн сурагчийн үнэлгээ) орлох ёсгүй, харин зөвхөн үнэлгээний үйл явцыг гүйцээж, өргөжүүлж, сурагчийг илүү идэвхжүүлэх ёстой.

II.

АНГИЛАЛ ХЭРЭГЛЭЖ СУРЛАГА БА САХИЛГА БАТЫГ ДҮГНЭХ ШАТЛАЛ, ҮГЭЭР ДҮГНЭХ ҮНЭЛГЭЭГ ХЭРЭГЛЭХ ЗАРЧИМ

А. Ангилал хэрэглэж сахилга бат дүгнэх шатлал ба тэдний шинж чанар, урьдчилан тодорхойлсон шалгууруудын хамт

1. Сургуулийн болон сургуулиас зохион байгуулж буй арга хэмжээний үеийн сурагчийн зан авир, сахилга батыг ангилал ашиглаж төгсөлтийн гэрчилгээн дээр дараахь шатлалаар үнэлж дүгнэнэ:

- 1 - маш сайн
- 2 – сэтгэл ханамжтай
- 3 – сэтгэл ханамжгүй

a) ТҮВШИН 1 (МАШ САЙН)

Сурагч ёс зүйн дүрэм, сургуулийн журмын заалтыг ухамсартайгаар дагаж мөрддөг. Бага зэргийн ноцтой зөрчил ховор үйлдэнэ. Сурагч хүмүүжлийн үйл ажиллагаанд нээлттэй ханддаг бөгөөд алдаагаа засахыг хичээдэг.

b) ТҮВШИН 2 (СЭТГЭЛ ХАНАМЖТАЙ)

Сурагчийн зан байдал нь ёс зүйн дүрэм, сургуулийн дүрэм журамд харшлана. Сурагч нь ёс суртахууны дүрэм эсвэл сургуулийн дүрмийн эсрэг ноцтой зөрчил гаргасан; юмуу бага зэрэг ноцтой зөрчлийг удаа дараа үйлдэх. Дүрмээр бол ангийн багшийн зэмлэл хүртсэний дараа ч гэсэн өөр зөрчил гаргаж, сургуулийн

боловсролын үйл ажиллагааг тасалдуулж, өөрийн болон бусдын аюулгүй байдал, эрүүл мэндэд аюул учруулж байна.

с) ТҮВШИН 3 (СЭТГЭЛ ХАНАМЖГҮЙ)

Сурагчийн сургуулийн зан байдал нь ёс суртахууны дүрмээс эрс ялгаатай юм. Тэд сургуулийн дүрэм журам, ёс зүйгүй байдлын эсрэг ийм ноцтой зөрчил гаргаж, бусдын хүмүүжил, аюулгүй байдал, эрүүл мэндэд ноцтой хохирол учруулах болно. Энэ нь сургуулийн боловсролын үйл ажиллагааг бүдүүлэг байдлаар санаатайгаар зөрчиж байна. Сургуулийн захирлаас зэмлэл хүлээсний дараа ч гэсэн өөр зөрчил гаргадаг.

2. Сургуулийн сургалтын хөтөлбөрөөр тогтоосон заавал сурах ба сонгох хичээлүүдээрх сурагчийн сурлагын дүнг ангилал ашиглан анги төгсгөх гэрчилгээний хуудсанд нь дараахь байдлаар үнэлж бичнэ:

- 1 - онцсайн
- 2 - сайн
- 3 - дунд
- 4 - хангалттай
- 5 – хангалтгүй

3. Сурагчдын 1-р түвшний үнэлгээг анги төгсгөх гэрчилгээний хуудсан дээр тоогоор, 2-р түвшний ангийн сурагчдын хувьд үгээр нь бичиж тэмдэглэнэ.

4. Энэхүү шатлалаар үнэлж дүнэхэд сурагчийн боловсролын үр дүн, сургууль дээрх сурагчийн зан байдал, сургуулиас зохион байгуулж буй арга хэмжээнд үнэлгээ өгч, сурагчийн боловсролын түвшинд хүрэх, ялангуяа сургуулийн сургалтын хөтөлбөрийн бие даасан хичээлүүдийн хүлээгдэж буй үр дүнгийн талаар тавигдана. Ангилалд сурагчийн хандлага, түүний боловсролд хандах хандлагыг мөн түүний гүйцэтгэлд нөлөөлж буй нөхцөл байдлын үнэлгээ орно.

5. Сурагчийн ерөнхий үнэлгээг анги төгсөх гэрчилгээний хуудсанд дараахи байдлаар бичнэ:

- онц дүнтэй төгсөв
- амжилттай төгсөв
- амжилтгүй
- үнэлэгдээгүй

а) ОНЦ ДҮНТЭЙ ТӨГСӨВ

Хэрэв сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт заасан заавал байх ёстой хичээлийн аль нэгэнд нь 2-оос доош үнэлгээтэй үнэлэгдээгүй бол, сургуулийн хөтөлбөрөөр тогтоосон бүх заавал үзэх хичээлийн дундаж үнэлгээ 1,5-аас ихгүй бөгөөд сахилга бат нь маш сайн үнэлгээгээр үнэлэгдсэн.

б) АМЖИЛТТАЙ ТӨГСӨВ

Сургуулийн боловсролын хөтөлбөрөөр тогтоосон заавал үзэх хичээлийн аль нэгэнд нь анги төгсөх гэрчилгээний хуудсан дээр 5- хангалтгүй буюу тохирсон үгээр бичгэн үнэлгээ байхгүй бол.

с) АМЖИЛТГҮЙ

Сургуулийн боловсролын хөтөлбөрөөс тогтоосон заавал үзэх хичээлийн аль нэгэнд нь анги төгсөх гэрчилгээний хуудсан дээр 5- хангалтгүй буюу тохирсон үгээр бичсэн үнэлгээ эсвэл оны хоёрдугаар хагасын эцэст үнэлээгүй бол.

d) ҮНЭЛЭГДЭЭГҮЙ

Эхний улирлын төгсгөлд сургуулийн боловсролын хөтөлбөрөөс тогтоосон заавал байх ёстой хичээлүүдийн аль нэгнээс сурагчийг үнэлэх боломжгүй бол.

6. БНЧУлсад заавал сургуульд сурах боловсрол эзэмгий байгаа гадаадын иргэн сурагчдыг үнэлэхдээ чех хэлний мэдлэгийн түвшинг дугаар 2 ба 4-ийн дагуу тэдний гүйцэтгэлд нь нөлөөлдөг чухал холболт гэж үздэг.

В. Ангилал хэрэглэж сурлагыг дүгнэх шатлал ба тэдний шинж чанар, урьдчилан тодорхойлсон шалгууруудын хамт

Ангиллын зорилгоор хичээлүүдийг гурван бүлэгт хуваадаг, үүнд:

- онолын чиглэл давамгайлсан сэдвүүд
- практик үйл ажиллагаа давамгайлсан субъектууд
- боловсрол, урлагийн чиглэлээр мэргэшсэн байдал давамгайлсан сэдвүүд

Хувь хүний ангиллын түвшний шалгуур үзүүлэлтийг ерөнхийд нь томъёолсон болно. Гэхдээ багш нь дээрх шалгууруудын аль нэгийг хэтрүүлэлгүй, тухайн сурагчийн хичээлийн онцлогийг харгалзан түүний гүйцэтгэлийг цогцоор нь үнэлдэг.

1. Онолын чиглэл давамгайлсан сэдвүүдийн ангилал:

Онолын гол чиглэл нь хэл, нийгмийн шинжлэх ухаан, шинжлэх ухаан, математик, мэдээлэл, харилцаа холбооны технологид чиглэгддэг.

Сургуулийн боловсролын хөтөлбөрийн шаардлагын дагуу онолын чиглэл нь давамгайлсан хичээлүүдээр үр дүнг ангилахад дараахь зүйлсийг дүгнэнэ:

- шаардагдах мэдлэг, баримт, ойлголт, тодорхойлолт, зүй тогтол ба харилцаа холбоог олж авах уялдаа холбоо, үнэн зөв, байнгын байдал, шаардагдах оюуны болон хөдөлгүүрийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх чадварын чанар, хамрах хүрээ
- сэтгэлгээний чанар, ялангуяа түүний логик, бие даасан байдал, бүтээлч байдал
- үйл ажиллагаанд хандах үйл ажиллагаа, түүнийг сонирхох, тэдэнтэй харилцах харилцаа
- олж авсан мэдлэг, ур чадвараа онол, практикийн даалгаврыг шийдвэрлэх, нийгэм, байгалийн үзэгдэл, хууль дүрмийг тайлбарлах, үнэлэхэд ашиглах чадвар
- аман болон бичгийн илэрхийллийн үнэн зөв, товч, мэргэжлийн болон хэлний нарийвчлал
- үйл ажиллагааны үр дүнгийн чанар
- бие даан суралцах үр дүнтэй аргуудыг эзэмших

Сурлагын дүнг дараахи шалгууруудын дагуу ангилдаг:

a) ТҮВШИН 1 (ОНЦСАЙН)

Сурагч шаардлагатай мэдлэг, баримт, ойлголт, тодорхойлолт, зүй тогтлыг цогц, үнэн зөв, бүрэн гүйцэд эзэмшиж, тэдгээрийн хоорондын уялдаа холбоог ойлгодог. Шаардлагатай оюуны болон моторт үйл ажиллагааг цаг тухайд нь гүйцэтгэдэг. Онол, практикийн даалгаврыг шийдвэрлэх, үзэгдэл, хэв маягийг тайлбарлах, үнэлэхэд эзэмшсэн мэдлэг, чадвараа бие даан, бүтээлчээр ашигладаг. Тэрээр логик зөв бодож, бие даасан байдал, бүтээлч чадварыг тодорхой харуулдаг. Түүний аман болон бичгийн яриа зөв, үнэн зөв, товч байна. График илэрхийлэл нь нарийн бөгөөд гоо үзэмжтэй байдаг. Түүний үйл ажиллагааны үр дүн нь чанартай, зөвхөн бага зэргийн дутагдалтай байдаг. Тэрээр тохиромжтой сэдвүүдийг бие даан судлах боломжтой.

b) ТҮВШИН 2 (САЙН)

Оюутан шаардлагатай мэдлэг, баримт, ойлголт, тодорхойлолт, хуулийг уялдаатай, үнэн зөв, бүрэн эзэмшдэг. Шаардлагатай оюуны болон моторт үйл ажиллагааг цаг тухайд нь гүйцэтгэдэг. Багшийн бие даасан, үр бүтээлтэй, эсвэл жижиг саналын дагуу олж авсан мэдлэг, ур чадвараа онол, практикийн даалгаврыг шийдвэрлэх, үзэгдэл, хууль дүрмийг тайлбарлах, үнэлэхэд ашигладаг. Тэрээр зөв боддог, логик, бүтээлч байдал нь түүний сэтгэлгээнд тусгалаа олдог. Амаар болон бичгээр илэрхийлэх нь нарийвчлал, нарийвчлал, товчлолын хувьд бага зэргийн дутагдалтай байдаг. Үйл ажиллагааны үр дүнгийн чанар нь ихэвчлэн мэдэгдэхүйц дутагдалгүй байдаг. График илэрхийлэл нь гоо зүйн шинжтэй бөгөөд томоохон алдаагүй болно. Тэрээр тохирох текстийг бие даан эсвэл бага тусламжтайгаар судлах боломжтой.

c) ТҮВШИН 3 (ДУНД)

Сурагчид шаардлагатай мэдлэг, баримт, ойлголт, тодорхойлолт, зүй тогтлыг олж авах уялдаа холбоо, үнэн зөв, бүрэн дүүрэн байдал дахь үл ялиг зөрүүтэй байдаг. Энэ нь шаардлагатай оюуны болон моторт үйл ажиллагааг гүйцэтгэхэд дутагдалтай байгааг харуулж байна. Тэрээр илүү чухал алдаа, алдааг багшийн тусламжтайгаар засч залруулах боломжтой. Онол, практик даалгаврыг шийдвэрлэхдээ олж авсан мэдлэг, ур чадвараа ашиглахад алдаа гардаг. Энэ нь мэдлэгийг хэрэгжүүлж, багшийн санал болгосны дагуу үзэгдэл, хэв маягийг үнэлдэг. Түүний бодол нь нэлээд зөв боловч бүтээлч биш тул логикт нь алдаа байдаг. Тэрбээр аман болон бичгийн яриандаа үнэн зөв, нарийвчлалтай, товч байдлаар дутагдалтай байдаг. Түүний үйл ажиллагааны үр дүнгийн чанарт илүү олон удаа дутагдал гардаг, график илэрхийлэл нь гоо зүй багатай, бага дутагдалтай байдаг. Тэрээр багшийн зааврын дагуу бие даан суралцах боломжтой.

d) ТҮВШИН 4 (ХАНГАЛТТАЙ)

Сурагч шаардлагатай мэдлэгийг олж авах уялдаа холбоо, нарийвчлал, бүрэн дүүрэн байдлын хувьд ихээхэн зөрүүтэй байдаг. Тэрээр тийм ч хурдан биш

бөгөөд шаардлагатай оюуны болон моторт үйл ажиллагааг гүйцэтгэхэд томоохон дутагдалтай байдаг. Онол, практик даалгаврыг шийдвэрлэхэд олж авсан мэдлэг, ур чадварыг ашиглахад ноцтой алдаа гардаг. Мэдлэгийг үзэгдлийг тайлбарлах, үнэлэхэд ашиглахдаа хараат бус байдаг. Сэтгэхүйн логикт ноцтой алдаа байдаг, сэтгэх нь бүтээлч биш байх юм. Түүний аман болон бичгийн ярианд үнэн зөв, нарийвчлалтай, товч байдлаар ноцтой дутагдалтай байдаг. Түүний үйл ажиллагааны үр дүнгийн чанар, график илэрхийлэлд дутагдалтай байгаа нь график илэрхийлэл нь тийм ч гоо зүйн шинжтэй биш юм. Ноцтой дутагдал, алдааг сурагч багшийн тусламжтайгаар засч залруулж болно. Түүнд бие даан суралцах нь ихээхэн бэрхшээлтэй байдаг.

е) ТҮВШИН 5 (ХАНГАЛТГҮЙ)

Сурагч шаардлагатай мэдлэгийг цогц, үнэн зөв, бүрэн эзэмшээгүй, тэдгээрт ноцтой, чухал чадвар дутна. Шаардлагатай оюуны болон моторт үйл ажиллагааг гүйцэтгэх чадвар нь маш их дутагдалтай байдаг. Онол, практик даалгаврыг шийдвэрлэхэд олж авсан мэдлэг, ур чадварыг ашиглахад маш ноцтой алдаа гардаг. Тэр үзэгдэл, зүй тогтлыг тайлбарлах, үнэлэхдээ багшийнхаа зөвлөмжийг үндэслэн мэдлэгээ хэрэгжүүлэх боломжгүй байдаг. Тэрээр биеэ даах чадвараа сэтгэх чадвараар харуулдаггүй, байнга логик дутагдалтай байдаг. Тэрбээр аман болон бичгийн яриандаа үнэн зөв, нягт нямбай, товч тодорхой алдаа дутагдалтай байдаг. Түүний ажлын үр дүнгийн чанар, график илэрхийлэл нь ноцтой дутагдалтай талуудтай. Тэрбээр багшийн тусламжтайгаар ч гэсэн ноцтой дутагдал, алдааг засч залруулж чадахгүй. Тэр бие даан сурч чадахгүй.

2. Практик чиглэл нь давамгайлсан хичээлүүдийн ангилал

Ажлын үйл ажиллагаа нь практик анхаарал хандуулахаас илүү давамгайлдаг.

- **Сургуулийн боловсролын хөтөлбөрийн шаардлагын дагуу практик чиг баримжаа давамгайлсан сэдвүүдийг ангилахдаа дараахи зүйлсийг үнэлнэ:**
- ажил, ажлын баг болон практик үйл ажиллагаатай холбоотой байдал
- практик ур чадвар, дадал зуршил эзэмших, ажлын үр дүнтэй арга барилыг эзэмших
- олж авсан онолын мэдлэгээ практик үйл ажиллагаанд ашиглах
- практик үйл ажиллагаа дахь идэвх, бие даасан байдал, бүтээлч байдал, санаачлагатай байх
- үйл ажиллагааны үр дүнгийн чанар
- өөрийн ажлын болон ажлын байрны зохион байгуулалт, ажлын байран дахь дэг журмыг сахиулах
- ажлын байран дахь аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн дүрэм журмыг дагаж мөрдөх, хүрээлэн буй орчныг хамгаалах
- түүхий эд, материалыг хэмнэлттэй ашиглах, ажлын байран дээрх бэрхшээлийг даван туулах
- туслах хэрэгсэл, багаж хэрэгсэл, багаж хэрэгслийн ашиглалт, засвар үйлчилгээ

Хүмүүжил боловсролын үр дүнг дараахи шалгуурын дагуу ангилдаг:

а) ТҮВШИН 1 (ОНЦСАЙН)

Сурагч ажил, ажлын баг, практик үйл ажиллагаанд эерэг хандлагыг байнга харуулдаг. Тэрээр олж авсан онолын мэдлэгээ практик үйл ажиллагаанд цаг тухайд нь, бие даан, бүтээлчээр ашигладаг. Тэрээр практик үйл ажиллагааг цаг алдалгүй хийдэг, олж авсан ур чадвар, дадал зуршлыг бие даан хэрэгжүүлдэг. Тэрээр процедур, ажлын арга барилыг аюулгүй эзэмшдэг, зөвхөн бага зэргийн алдаа гаргадаг, түүний ажлын үр дүн нь ноцтой дутагдалгүй байдаг. Тэрээр өөрийн ажлыг зохион байгуулалттайгаар зохион байгуулж, ажлын байраа эмх цэгцтэй байлгадаг. Энэ нь ажлын байран дахь аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн талаархи дүрмийг ухамсартайгаар дагаж мөрдөж, хүрээлэн буй орчиндоо идэвхтэй анхаарал хандуулдаг. Энэ нь түүхий эд, материал, эрчим хүчийг эдийн засгийн хувьд ашигладаг. Туслах хэрэгсэл, багаж хэрэгсэл, багаж хэрэгслийг үлгэр жишээ үзүүлэн ажиллуулдаг. Байгаа саад бэрхшээлийг идэвхтэй даван туулдаг.

б) ТҮВШИН 2 (САЙН)

Сурагч ажил, ажлын баг, практик үйл ажиллагаанд эерэг хандлагыг харуулдаг. Бие даасан, гэхдээ бүтээлч байдал багатай, итгэл багатай тул олж авсан онолын мэдлэгээ практик үйл ажиллагаандаа ашигладаг. Практик үйл ажиллагааг бие даан гүйцэтгэдэг, ажлын журам, арга барилд ноцтой алдаа гардаггүй. Түүний ажлын үр дүн нь бага зэргийн дутагдалтай байдаг. Тэрээр өөрийн ажлыг зохион байгуулалттайгаар зохион байгуулж, ажлын байраа эмх цэгцтэй байлгадаг. Энэ нь ажлын байран дахь аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн талаархи дүрэм журмыг ухамсартайгаар хадгалж, хүрээлэн буй орчиндоо анхаарал тавьдаг. Тэд түүхий эд, материал, эрчим хүчийг хэмнэлттэй ашиглахдаа бага зэргийн алдаа гаргадаг. Тусламж, багаж хэрэгсэл, багаж хэрэгслийг бага зэргийн дутагдалтай ажиллуулж, арчилдаг. Ажил дээрээ тулгардаг бэрхшээлийг хааяа багшийн тусламжтайгаар даван туулдаг.

в) ТҮВШИН 3 (ДУНД)

Сурагч ажил, ажлын баг, бага зэргийн хэлбэлзэлтэй практик үйл ажиллагаатай холбоотой харилцааг харуулдаг. Багшийн тусламжтайгаар олж авсан онолын мэдлэгээ практик үйл ажиллагаандаа ашигладаг. Тэрээр практик үйл ажиллагаандаа алдаа гаргадаг бөгөөд журам, ажиллах арга замдаа хааяа багшийн тусламж хэрэгтэй байдаг. Ажлын үр дүн дутагдалтай байна. Тэрээр өөрийн ажлыг бага үр ашигтай зохион байгуулж, ажлын байраа эмх цэгцтэй байлгадаг. Энэ нь ажлын байран дахь аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн дүрэм журмыг дагаж мөрдөж, хүрээлэн буй орчныг бий болгох, хамгаалахад бага ч гэсэн хувь нэмэр оруулдаг. Багшийн санал болгосноор түүхий эд, материал, эрчим хүчийг хэмнэлттэй ашиглах боломжтой. Туслах хэрэгсэл, багаж хэрэгсэл, багаж хэрэгслийг арчлахад урамшуулах ёстой. Тэрээр ихэвчлэн багшийн тусламжтайгаар л ажил дээрх бэрхшээлийг даван туулдаг.

d) ТҮВШИН 4 (ХАНГАЛТТАЙ)

Сурагч ажил, ажлын баг, практик үйл ажиллагаатай холбоотой сонирхол, харилцаа холбоогүй ажилладаг. Олж авсан онолын мэдлэгийг практик үйл ажиллагаанд зөвхөн багшийн байнгын тусламжтайгаар ашиглаж чадна. Тэд практик үйл ажиллагаа, ур чадвар, дадал зуршилд илүү том алдаа гаргадаг. Түүнд журам, ажлын арга хэлбэрийг сонгохдоо багшийн системтэй туслалцаа хэрэгтэй байдаг. Энэ нь ажлын үр дүнд ноцтой дутагдалтай байна. Багшийнхаа байнгын туслалцаатайгаар ажлаа зохион байгуулж чаддаг, ажлын байран дахь дэг журамд бага анхаарал хандуулдаг. Ажил, хүрээлэн буй орчин дахь аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн талаархи дүрэм журмыг дагаж мөрдөхөд бага анхаардаг. Энэ нь түүхий эд, материал, эрчим хүчийг хэмнэлттэй ашиглах зарчмыг зөрчиж байна. Туслах хэрэгсэл, багаж хэрэгсэл, багаж хэрэгслийн ашиглалт, засвар үйлчилгээнд ноцтой дутагдалтай байна. Тэрээр ажил дээрээ тохиолдох бэрхшээлийг зөвхөн багшийн тусламжтайгаар даван туулдаг.

e) ТҮВШИН 5 (ХАНГАЛТГҮЙ)

Сурагч тухайн бүтээл, түүнтэй харьцах харьцаа, ажлын баг болон практик үйл ажиллагаанд сонирхолгүй ханддаг. Тэрээр олж авсан онолын мэдлэгээ практик үйл ажиллагаанд багшийн тусламжтайгаар ч ашиглаж чадахгүй байна. Энэ нь практик үйл ажиллагаа, ур чадвар, дадал зуршилд ихээхэн дутагдалтай байдаг. Тэрбээр багшийн тусламжтайгаар ажил дээрээ ахиц дэвшил гаргах боломжгүй юм. Түүний ажлын үр дүн нь бүрэн бус, буруу, тогтоосон үзүүлэлтэд хүрэхгүй байна. Тэрээр ажлын байран дахь ажлыг зохион байгуулж чадахгүй, ажлын байран дахь дэг журмыг үл анхаардаг. Туслах хэрэгсэл, багаж хэрэгсэл, багаж хэрэгслийн ашиглалт, засвар үйлчилгээнд ноцтой дутагдалтай байна.

3. Хүмүүжлийн чиг баримжаа давамгайлсан сэдвүүдийн ангилал

Дараахи зүйлст хүмүүжлийн чиг хандлага давамгайл байна: урлагийн боловсрол, хөгжмийн боловсрол, эрүүл мэндийн боловсрол, биеийн тамир, спортын тоглоомууд.

Хүмүүжлийн чиг хандлага давамгайлсан хичээлүүдийг ангилахдаа сургуулийн боловсролын хөтөлбөрийн шаардлагын дагуу дараахь зүйлийг дүгнэнэ:

- ярианы бүтээлч байдал, бие даасан байдлын зэрэг
- шаардлагатай мэдлэг, туршлага, үйл ажиллагаа эзэмших, тэдгээрийг бүтээлчээр ашиглах
- зохих үйл ажиллагааны уялдаа холбоог мэдэх, тэдгээрийг өөрсдийн үйл ажиллагаандаа ашиглах
- ярьж илэрхийлэх чанар
- сурагчийн үйл ажиллагаатай холбоотой харилцаа, сонирхолтой байх
- гоо зүйн ойлголт, урлагийн бүтээлд хандах хандлага, нийгмийн гоо зүй

Хүмүүжлийн боловсролын дүнг дараахи шалгууруудаар дүгнэнэ:

a) ТҮВШИН 1 (ОНЦСАЙН)

Сурагч үйл ажиллагаанд маш идэвхтэй оролцдог. Тэрээр бүтээлч, бие даан ажилладаг, хувийн урьдчилсан нөхцөлөө бүрэн дүүрэн ашиглаж, сургуулийн боловсролын хөтөлбөрийн шаардлагын дагуу хувийн болон хамт олны хувьд маш амжилттай хөгждөг. Түүний илэрхийлэл нь гоо зүйн хувьд гайхалтай, өвөрмөц, мэдрэмжтэй, хөгжим, биеийн тамирын хичээлд үнэн зөв байдаг. Тэрээр олж авсан мэдлэг, ур чадвар, дадал зуршлыг бүтээлчээр ашигладаг. Тэрээр урлаг, гоо зүй, цэрэг, биеийн тамирын талаар идэвхтэй идэвхтэй сонирхож, тэдэнтэй идэвхтэй харилцаатай байдаг. Тэрбээр гоо зүйн эвсэл, бие бялдрын чийрэгжилтээ амжилттай хөгжүүлдэг. Оюутан туслах хэрэгсэл байнга авч явдаг, гэрийн даалгавраа тогтмол хийдэг.

b) ТҮВШИН 2 (САЙН)

Сурагч нь хувийн урьдчилсан нөхцөлийг ашиглах үндсэн дээр бие даасан, хамтын бүтээлч байдлаар амжилттай хөгжиж, идэвхитэй, бүтээлч сэтгэлгээтэй байдаг. Түүний яриа нь гоо зүйн хувьд гайхалтай бөгөөд сургуулийн хөтөлбөрийн дагуу тавигдах шаардлагын хувьд бага зэргийн сул талуудтай. Сурагч олж авсан мэдлэг, ур чадвар, дадал зуршлыг шинэ даалгаварт бүтээлчээр ашигладаг. Тэрээр урлаг, гоо зүй, фитнесийн талаар идэвхтэй сонирхолтой байдаг. Энэ нь гоо зүйн эвсэл, авхаалж самбаа, чийрэгжүүлэлтийг шаардлагатай хэмжээгээр хөгжүүлдэг.

c) ТҮВШИН 3 (ДУНД)

Сурагч бага идэвхитэй, бүтээлч, бие даасан, түргэн шуурхай байдаг. Тэрээр өөрийн чадвараа хувь хүний болон хамтын илэрхийлэлд хангалттай ашигладаггүй. Түүний яриа тийм ч гайхалтай биш, алдаа гаргадаг. Түүний мэдлэг, ур чадвар нь илүү олон давтамжтай байдаг тул түүнийг хэрэгжүүлэхэд багшийн туслалцаа шаардлагатай байдаг. Тэрбээр урлаг, гоо зүй, биеийн тамирын талаар хангалттай идэвхтэй сонирхдоггүй. Энэ нь гоо зүйн эвсэл, чийрэгжүүлэлтийг шаардлагатай хэмжээгээр хөгжүүлдэггүй.

d) ТҮВШИН 4 (ХАНГАЛТТАЙ)

Сурагч үйл ажиллагаанд тийм ч идэвхтэй, бүтээлч ханддаггүй. Түүний чадварын хөгжил, түүний илэрхийлэл хангалтгүй байна. Даалгаврыг ихэвчлэн алдаатай шийддэг. Тэрээр мэдлэг, ур чадвараа зөвхөн багшийн ихээхэн туслалцаатайгаар ашигладаг. Тэрээр маш бага хүчин чармайлт, үйл ажиллагаанд сонирхолтой байдаг тул гоо зүйн эвсэл, бие бялдрын чийрэгжилтийг хангалттай хөгжүүлдэггүй.

e) ТҮВШИН 5 (ХАНГАЛТГҮЙ)

Сурагч ихэнхдээ идэвхгүй байдаг. Түүний ур чадварын хөгжил хангалтгүй байна. Түүний илэрхийлэл нь ихэвчлэн буруу бөгөөд гоо зүйн хувьд үнэ цэнэгүй байдаг. Тэрээр олж авсан хамгийн бага мэдлэг, ур чадварыг ашиглаж чадахгүй. Тэрээр ажил хийх сонирхолгүй, гоо зүйн эвсэл, бие бялдрын чийрэгжүүлэх чадварыг хөгжүүлэхэд хүчин чармайлт гаргадаггүй.

ҮГЭЭР ИЛЭРХИЙЛСЭН ҮНЭЛГЭЭ

Сурлага	
1 - онцсайн	сайн эзэмшсэн
2 - сайн	эзэмшсэн
3 - дунд	үндсэндээ эзэмшсэн
4 - хангалттай	завсар зайтай эзэмшсэн
5 – хангалтгүй	эзэмшээгүй

Бодол	
1 - онцсайн	сэргэлэн цовоо, сэргэлэн цовоо, учир холбогдлыг сайн ойлгосон, биеэ даасан
2 - сайн	ерөнхийдөө бие дааж боддог
3 - дунд	сэтгэлгээний хараат бус байдал бага
4 - хангалттай	бие даасан сэтгэлгээ үгүй, зөвхөн тусламжтайгаар
5 – хангалтгүй	зааварчилгаа нь өгөгдсөн асуултанд ч буруу хариулдаг

Мэдлэгээ хэрэглэх	
1 - онцсайн	мэдлэгээ найдвартай, ухамсартай чадварыг ашигладаг, бие даасан, үнэн зөв, өөртөө итгэлтэй ажилладаг
2 - сайн	даалгавар шийдвэрлэхэд мэдлэг, ур чадвараа ашиглаж чаддаг, бага зэргийн алдаа гаргадаг
3 - дунд	даалгавруудыг багшийн тусламжтайгаар шийддэг бөгөөд мөн энэ тусламжтайгаар бэрхшээлийг амархан даван туулж, алдааг арилгадаг
4 - хангалттай	мэдэгдэхүйц алдаа гаргадаг, тэдгээрийг хэцүүхэн даван туулдаг
5 – хангалтгүй	практик ажлуудыг тусламжтайгаар ч хийж чадахгүй

Идэвх, сурах сонирхол	
1 - онцсайн	идэвхитэй, ухамсартайгаар сонирхож сурах
2 - сайн	ухамсартайгаар сурдаг
3 - дунд	сурах, ажиллахад томоохон хөшүүрэг хэрэггүй
4 - хангалттай	сурах сонирхол бага, байнгын шахалт хэрэгтэй
5 – хангалтгүй	сурахад нь тусламж, урамшуулал хараахан үр дүнтэй биш

ЗАН ТӨЛӨВ

1 – маш сайн	Тэрээр сургуулийн ёс зүйн дүрэм, сургуулийн дотоод журмын заалтыг ухамсартайгаар дагаж мөрддөг. Бага ноцтой зөрчил ховор тохиолддог. Сурагч боловсролын үйл ажиллагаанд нээлттэй бөгөөд алдаагаа засахыг хичээдэг.
2 - сэтгэл ханамжтай	Сурагчийн зан байдал нь ёс зүйн дүрэм, сургуулийн дотоод журмын заалттай зөрчилдөж байна. Сурагч нь ёс суртахууны болон сургуулийн дотоод журмын эсрэг ноцтой зөрчил гаргасан; эсхүл хөнгөн зөрчлийг удаа дараа үйлдэх.

	Сургуульд ангийн багшаас зэмлэл хүлээсний дараа тэрээр өөр зөрчил гаргаж, сургуулийн хүмүүжлийн үйл ажиллагааг зөрчиж байна. Энэ нь өөрийн болон бусдын аюулгүй байдал, эрүүл мэндэд аюул учруулдаг.
3 – сэтгэл ханамжгүй	Сургууль дахь сурагчийн зан байдал нь ёс суртахууны дүрмээс эрс ялгаатай юм. Тэд сургуулийн дүрэм журам, ёс зүйгүй байдлын эсрэг ийм ноцтой зөрчил гаргаж, бусдын хүмүүжил, аюулгүй байдал, эрүүл мэндэд ноцтой хохирол учруулах болно. Энэ нь сургуулийн боловсролын үйл ажиллагааг бүдүүлэг байдлаар санаатайгаар зөрчиж байна. Сургуулийн захирлыг зэмлэсний дараа ч гэсэн өөр зөрчил гаргадаг.

Сурагчдын боловсролын сурлагын үр дүнгийн ангилал, сурагчдын зан төлөвийг аман үнэлгээгээр нэмж өгч болох бөгөөд үүнд суурь боловсролын хүрээний боловсролын хөтөлбөрөөс тодорхойлсон гол чадамжийг үнэлэх болно.

III.

КОМИССИЙН ӨМНӨ БА ДҮН ЗАСУУЛАХААР ШАЛГАЛТ ӨГӨХ ТУХАЙ ДЭЛГЭРЭНГҮЙ МЭДЭЭЛЭЛ

1. Есдүгээр ангийн сурагчид болон бага сургуулийн тухайн түвшинд өмнө нь улирч байгаагүй, хоёрдугаар улирлын эцэст заавал үзэх хичээлийн хоёроос илүүгүйг нь өгч чадаагүй, тэгэхдээ хүмүүжлийн чиглэлийн хичээлээс өөр, тохиолдолд сурагчид давтан шалгалт өгнө.
2. Давтан шалгалт нь сургуулийн захирлын тогтоосон өдөр, холбогдох хичээлийн жил дуусахаас хэтрэхгүй хугацаанд явагдана. Сурагч нэг өдөрт нэг л давтан шалгалт өгөх боломжтой. Давтан шалгалтанд комисс суудаг.
3. Давтан шалгалтанд тэнцээгүй эсвэл шалгалтаа өгөхгүй байгаа сурагч тэнцээгүй байх болно. Ноцтой шалтгааны улмаас сургуулийн захирал сурагчийн давтан шалгалтын хугацааг шинээр тогтоож болох ба хамгийн их оройтлоо гэхэд дараачийн хичээлийн жилийн 9-р сарын 15-ны дотор байхаар тогтооно. Тэр болтол сурагч дээд ангид эсвэл есдүгээр ангидаа явж байна.
4. Үндэслэлтэй шалтгаантай тохиолдолд мужийн эрх бүхий байгууллага давтан шалгалт ба комисс авах шалгалтыг өөр суурь сургуульд явуулахаар зохион байгуулж шийдвэрлэж болно. Мужийн эрх бүхий байгууллагын хүсэлтээр боловсролын мэргэжлийн хяналтын байцаагч шалгалтанд оролцдог.

Гадаадад эсвэл БНЧУ-ын нутаг дэвсгэр дэх гадаад сургуульд заавал сургуульд сурахад өгөх шалгалтууд

1. Заавал сурах үүргээ БНЧУ-ын нутаг дэвсгэрээс гаднах сургуульд биелүүлж байгаа сурагч хууль ёсны төлөөлөгчийнхөө хүсэлтийн үндсэн дээр ерөнхий

боловсролын сургуульд хичээлийн жилийн багадаа нэг хагас жилийн, ихдээ хоёр хичээлийн жилийн хугацааны шалгалтыг үндсэн сургуульдаа өгч болно.

2. Дараахь шалгалтууд авагдана: а) Суурь боловсролын хүрээний боловсролын хөтөлбөрөөр тогтоосон Чех хэл, уран зохиолын боловсрол агуулгад орсон бүх ангиуд б) Суурь боловсролын хүрээний боловсролын хөтөлбөрөөр тогтоосон Хүн ба түүний орчин мэргэжлээр мэдлэг олгох Чех улстай холбоотой эх орноо танин мэдэх чиглэлийн агуулгаар хичээл үзэж байгаа нэгдүгээр шатны сүүлийн хоёр анги с) Суурь боловсролын хүрээний боловсролын хөтөлбөрөөр хоёрдахь шатанд тогтоосон боловсролын салбарт Чех улстай холбоотой Газарзүйн мэргэжлийн хичээл болон Чех улстай холбоотой Түүхийн мэргэжлийн хичээлийн агуулгаар.
3. Шалгалт өгсний дараа сургуулийн захирал сурагчдад анги төгсөх гэрчилгээ олгоно.
4. Хэрэв сурагч 1 дэх хэсгийн дагуу шалгалтанд ороогүй бол сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгч нь сурагчийн гэрчилгээг Чех улсын нутаг дэвсгэрээс гадна заавал суралцах үүргээ биелүүлсэн гэрчилгээг нь, дээд тал нь хоёр жилийн хугацаанд, түүнийг чех хэл дээрх орчуулгынх нь хамт ирүүлж сурагчийн заавал сургуульд сурч байгаа сургуулийн захиралд нотолно. Үндсэн сургууль сурагчдад гэрчилгээ олгодоггүй.
5. 1 дэх хэсэгт заасан шалгалтыг өгсөн сурагч үндсэн сургуулийн заавал сурах сургуульд үргэлжлүүлэн суралцаж байвал түүнийг үндсэн сургуулийн захирал зохих ангийн шалгалтын дүнгийн дагуу харъяа ангид нь хамруулна.
6. 1 дэх хэсэгт заасан шалгалтыг өгөөгүй сурагч үндсэн сургуулийн заавал сурах сургуульд үргэлжлүүлэн суралцаж байвал түүнийг үндсэн сургуулийн захирал түүний одоог хүртлэх боловсролынх нь түвшинг тогтоож, хичээл орох хэлнийх нь мэдлэгийг тогтоосны дараа харъяа ангид нь хамруулна.

Суурь сургуульд комиссийн өмнө дахин шалгуулах ба давтан шалгалт өгөх

1. Комиссийн өмнө шалгуулах комиссийн бүрэлдэхүүнийг сургуулийн захирал томилно.
2. Комисс нь гурван гишүүнээс бүрдэх бөгөөд үүнд: а) дарга, энэ нь сургуулийн захирал буюу түүний томилсон шалгалт өгч буй сургуулийн багш, юмуу хэрэв тухайн хичээл ордог багш сургуулийн захирал бол тухайн мужийн эрх бүхий байгууллагаас томилогдсон сургуулийн өөр сурган хүмүүжүүлэх ажилтан б) шалгах багш, энэ нь сурагчийн ангид тухайн хичээлийг заадаг багш юмуу эсвэл тухайн хичээлийн өөр багш с) комиссийн гуравдахь гишүүн нь тухайн мэргэжлийн хичээлийн өөр багш юмуу Суурь боловсролын хүрээний боловсролын хөтөлбөрөөр суурь боловсролд тодорхойлсон ижил боловсролын багш.
3. Дахин авсан шалгалтын дүнг хянан шалгалгуулахаар шинээр өргөдөл гаргах боломжгүй. Шалгалтын дүнг комисс санал хураалтаар тогтооно. Шалгалтын дүнг үгээр эсвэл түвшингийн үнэлгээний зэргээр илэрхийлнэ. Сургуулийн захирал шалгалтын дүнг шалгалтын сурагч, сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчдөд

тодорхой мэдэгдэнэ. Дүн өөрчлөгдсөн тохиолдолд нэг эсвэл хоёрдугаар хагас жилийн эцэст сурагчид гэрчилгээний шинэ хуудас олгоно.

4. Дахин шалгалтын талаар протокол хөтөлж, сургуулийн баримт бичигт хавсаргана.
5. Сурагч нэг өдөрт зөвхөн нэг л хичээлээр шалгалт өгч болно. Хэрэв ноцтой шалтгаанаар сурагчийг тогтоосон хугацаанд шалгах боломжгүй бол комиссийг томилсон байгууллага шалгалтын өөр өдөр тогтооно.
6. Шалгалтын тодорхой агуулга, хамрах хүрээг сургуулийн сургалтын хөтөлбөрийн дагуу сургуулийн захирал тогтооно.
7. Хянуулж шалгуулах нь залруулах давтан шалгалт өгөх боломжийг хөндөхгүй.

IV.

СУРАГЧИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮНДЭСЛЭЛ АВАХ АРГА, ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ҮНЭЛГЭЭГ ТОДОРХОЙЛОХ ЗАРЧИМ

1. Багш ерөнхий ангилалд сурагчийн насны онцлог шинж чанар, ангиллын хугацаанд сурагчийн сурлагын гүйцэтгэлд тодорхой хэлбэлзэлтэй байж болзошгүйг харгалзан үздэг.
2. Сурган хүмүүжүүлэгчдийн сурагчдын сурч боловсрох байдал, зан үйлийн явц, үр дүнг үнэлэх нь хоёрдмол утгагүй, ойлгомжтой, урьдчилан тодорхойлсон шалгуур үзүүлэлтүүдтэй харьцуулж болохуйц, бодит, цогц, сурган хүмүүжүүлэх үндэслэлтэй, мэргэжлийн хувьд зөв, нягтлан шалгах боломжтой байна.
3. Багш нар үнэлгээ, ангиллын материалыг дараахи зүлсээс олж авдаг: ялангуяа сурагчид оношилгооны системчилсэн ажиглалт хийх, түүний гүйцэтгэл, заахад бэлэн байгаа эсэхийг хянах, янз бүрийн шалгалт (бичгийн, аман, график, практик, хөдөлгөөний ...), бичгийн ажлыг хянах, янз бүрийн сурагчдын үйл ажиллагааны үр дүнгийн дүн шинжилгээ хийх, бусад багш нар, шаардлагатай бол сэтгэлзүйн болон эмнэлгийн ажилтнуудтай зөвлөлдсөнөөр.
4. Үнэлгээг багш нар дүгнэх хугацааны туршид тогтмол авдаг. Дүгнэх хугацаа дуусахад сурагчдыг бүх хугацааны материалаас амаар шалгахыг зөвшөөрөхгүй. Сургуулийн зөвлөгөө өгөх төхөөрөмжөөр солигдоогүй бол шалгалтыг ангийн хамт олны өмнөөс өөр аргаар авах боломжгүй.
5. **Нийт үнэлгээг хийхийн тулд хагас жил авсан байвал зохих дүнгийн хамгийн бага байж болох тоо:**

I. түвшин

Чех хэл, уран зохиол	10
Англи хэл	5
Математик	10
Танин мэдэхүйн эхлэл	3
Байгалийн шинжлэх ухаан	3
Эх орон судлал	3
Мэдээллийн технологи	3
Гар урлалын боловсрол	3

Биеийн тамир	3
Хөдөлмөрийн хичээл	3
Урлагийн боловсрол	3

II. түвшин

Чех хэл, уран зохиол	10 (3 цээж бичиг, 1 яриа, 1 зохион бичлэг)
Англи хэл	5
Герман, орос хэл	5
Математик	6
Физик	4 (2h), 3 (1h)
Хими	4
Байгалийн түүх	3
Газарзүй	3
Түүх	3
Иргэний боловсрол	2
Мэдээллийн технологи	3
Гэр бүлийн боловсрол	3
Сонгор хичээлүүд	3
Гар урлалын боловсрол	4
Биеийн тамир	4
Хөдөлмөрийн хичээл	4
Урлагийн боловсрол	2
Англи хэл дээрх яриа	4

Хэрэв сурагч хагас жилд энэхүү тоймд заасны дагуу хангалттай тооны оноо аваагүй бол шалгалт авсны үндсэн дээр ерөнхий дүнг гаргана.

- Багш нь ангилал тус бүрийн үр дүнг сурагчид мэдээлж, ангиллыг зөвтгөж, үнэлэгдсэн илрэл, тоглолт, бүтээлийн давуу ба сул талыг зааж өгдөг. Аман шалгалтын дараа багш үнэлгээний дүнг сурагчид нэн даруй мэдэгдэнэ. Бичгийн шалгалт, ажил, практик үйл ажиллагааны үнэлгээний дүнг хамгийн сүүлд 7 хоногийн дотор сурагчид мэдээлнэ. Багш нь ерөнхий ангилалд харгалзан үзсэн бүх тэмдгээ сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчдөд, ялангуяа сурагчийн цахим дэвтэрт (1 - 9-р анги) эсвэл сурагчийн харилцах дэвтэрт цаасан хэлбэрээр (1 - 3-р анги) оруулснаар дамжуулдаг - сурагчдад дүнг мэдэгдэхийн хамт.
- Хяналтын бичгийн ажил болон бусад төрлийн шалгалтыг тодорхой хугацаанд хэт их хуримтлуулахгүйн тулд багш хичээлийн жилийн турш жигд хуваарилна.
- 45 минутын турш үргэлжлэх бичгийн шалгалтын товыг багш нь сурагчдад хангалттай урьдчилан мэдэгддэг. Энэ тухай бусад багш нарт ангийн журналд бүртгэл хэлбэрээр мэдээлнэ. Нэг өдрийн дотор сурагчид ийм шинж чанартай ганцхан шалгалт өгөх боломжтой.
- Багш нь сурагчийн ангилал тус бүр дээр системтэй тэмдэглэл хөтлөх үүрэгтэй бөгөөд ингэснээр сурагчийн ерөнхий ангилал, дүн авах арга хэлбэр (аман шалгалт, бичгээр г.м.) үргэлж зөв болохыг нотолж чаддаг. Ангиллын хугацаанд

удаан хугацаагаар ажилд ирэхгүй эсвэл ажлаас халагдсан тохиолдолд энэ ангиллын тоймыг орлох багш эсвэл сургуулийн удирдлагад дамжуулна.

10. Багш нь сурагчийн цахим дэвтэрт (1-9-р анги), цаасан дээр хэвлэгдсэн сурагчийн харилцах дэвтэрт (1-3-р анги) тэмдгийн бүртгэлийг баталгаажуулж, бүрэн дүүрэн байлгахад анхаарна. Каталогийн хуудас, сурагчийн цахим номонд сурагчдын хувийн хичээлийн тэмдэг, түүний сургуулийн ажил, үйл ажиллагааны талаархи мэдээллийг оруулсан байна.
11. Ангиллын түвшинг холбогдох хичээлийг зааж буй багш тодорхойлно. Сурагч сургуулийн гадуур удаан хугацаагаар байх тохиолдолд (рашаан сувилал, эмчилгээнд хамрагдах, байгууллагуудад түр хугацаагаар байрлуулах г.м.) багш нь сурагчийн байрлуулсан байрыг тухайн сургуулийн хамт сургууль руу дамжуулж сурагчийн дүнг хүндэтгэдэг; сурагчийг дахин шалгалтанд хамруулдаггүй. Суугаагүй хичээлд нь ангилал хийгдэхгүй.
12. Нэгээс олон багш заадаг хичээлээр ангиллын хугацааны эцсийн дүнг холбогдох багш нар харилцан тохиролцож тогтооно.
13. Ангиллын хугацаа дууссаны дараа бие даасан хичээлүүдийн амжилтын зэргийг тодорхойлохдоо сурагчийн ангиллын бүх хугацаанд хийсэн ажлын чанар, сургалтын үр дүнг үнэлнэ. Ангиллын хугацааны эцсийн дүн нь сурагчийн олж авсан, эцэг эхчүүдэд мэдэгдсэн дүнтэй тохирч байх ёстой.
14. Сурагчдын сурлагаар хоцрогдсон, зан авирын дутагдалтай байгаа тохиолдлуудыг ихэвчлэн 11-р сарын 15, 4-р сарын 15-ны өдрүүдэд багш нарын зөвлөлөөр хэлэлцэнэ.
15. Ангиллын хугацаа дууссаны дараа сургуулийн захирлын тогтоосон хугацаанд, гэхдээ ангиллын талаархи сурган хүмүүжүүлэх зөвлөлийн хуралдаанаас 48 цагийн дотор хойшлуулалгүй холбогдох хичээлийн багш нар ерөнхий ангиллын үр дүнг сурагчийн баримт бичигт тоон тоогоор оруулж, санал боловсруулна.
16. Мэдээлэл нь хууль ёсны төлөөлөгчдөд ихэвчлэн эцэг эхийн хурал эсвэл зөвлөлдөх цаг, эсвэл хууль ёсны төлөөлөгчдийг бичгээр урьсан боловсролын комисс дээр биечлэн уулзах үеэр дамжуулдаг. Сургуульд заасан хугацаанд хамрагдаж чадаагүй хууль ёсны төлөөлөгчдийн хувьд багш ганцаарчилсан зөвлөлдөх боломжийг олгоно. Сурагчдын зан төлөвийг ангилах, үнэлэх талаарх мэдээллийг зөвхөн сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчдөд мэдээлэхээс бус олон нийтэд мэдээлдэггүй.
17. Сурагчийн сурлагын амжилт ер бусын доройтсон тохиолдолд тухайн субъектийн хууль ёсны төлөөлөгч тухайн сэдвийг нэн даруй, шалгаж болохуйц байдлаар мэдээлнэ.
18. Хэрэв сурагчийн ангиллыг бичмэл эсвэл график бүтээл дээр үндэслэн тодорхойлох бол багш нар эдгээр бүтээлийг сурагчийн ангилал тогтоогдсон эсвэл сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчид давж заалдах боломжтой хугацаанд хадгална. Хойшлогдсон ангилал эсвэл засах шалгалттай сурагчдын хувьд ирэх хичээлийн жилийн 10-р сарын 30-ны өдрийг хүртэл зуны амралтын өдрийг багтаасан хичээлийн жилийн бүтэн жилийн турш байна. Дүн засах бичгийн

даалгаврыг бүх сурагчдад болон хүсэлтээр нь сургуульд хууль ёсны төлөөлөгчдөд өгөх ёстой.

19. Багш нар сурган хүмүүжүүлэх тактикийн зарчмуудыг баримталдаг:

- ялангуяа тэд нэг долоо хоногоос илүүгүй завсардсаны дараа сургуульдаа буцаж ирснийхээ дараа сурагчдыг шууд дүн тавихгүй
- сурагчид байхгүй байх хугацаандаа материалыг дэвтэртээ бичих шаардлагагүй бөгөөд энэ нь зөвхөн мэдээллийн эх сурвалж биш юм
- тестийн зорилго нь сурагчийн мэдлэгийн цоорхойг олоход бус харин түүний хийж чадах зүйлийг үнэлэхэд оршино
- багш зөвхөн судлагдсан сэдвээр үнэлнэ
- ангид бүхэлд нь бие даан судлах зорилгоор шинэ хичээл оруулахыг хориглоно
- мэдлэгээ шалгахаас өмнө сурагчид сургалтын хөтөлбөрийг сурч, дадлагажуулж, мэдрэх хангалттай цаг хугацаатай байх ёстой
- сургалтын хөтөлбөрийг хангалттай хэрэгжүүлсний дараа л мэдлэг шалгах

20. Ангийн багш нар (хүмүүжлийн зөвлөхүүд) бусад багш нарыг сурагчдыг үнэлэх, ангилах арга, материал олж авах аргатай холбоотой сургуулийн зөвлөгөө өгөх төвийн зөвлөмжийг танилцуулах үүрэгтэй. Шинэ зөвлөмжийн талаарх мэдээллийг сурган хүмүүжүүлэх зөвлөлийн багш нарын (эсвэл хүмүүжлийн зөвлөхүүдийн) тайланд оруулсан болно.

21. Сурагчдын зан төлөвийн ангиллыг анги удирдан явуулж буй багш нар болон бусад багш нартай зөвлөлдсөний дараа ангийн багш санал болгодог бөгөөд сурган хүмүүжүүлэх зөвлөлд хэлэлцүүлсний дараа захирал шийдвэрлэнэ. Хэрэв ангийн багш энэ журмыг дагаж мөрдөөгүй бол бусад багш нар мөн сурган хүмүүжүүлэх зөвлөлд санал оруулах боломжтой. Зан төлөвийг ангилах шалгуур нь зан үйлийн дүрмийг (сургуулийн дүрэм) дагаж мөрдөх, үүнд ангиллын хугацаанд сургуулийн дотоод журмыг дагаж мөрдөх явдал юм.

22. Сургуулийн дүрмийг ноцтой зөрчсөн тохиолдолд сурагчид сахилгын шийтгэл ногдуулж болох бөгөөд энэ зөрчлийг сурагчийн эцэг эхтэй харилцах дэвтэрт оруулсан тэмдэглэлийн тоо, Бакаларжийн системээс үл хамааран сахилга батыг үнэлэхэд харгалзан үзнэ.

23. Сахилга бат нь хичээлийн ангилалд нөлөөлөхгүй.

24. Сургуулийн захирал нь бүх багшийн ангиллын шалгуурыг нэгтгэх ажлыг хийх үүрэгтэй.

V.

БОЛОВСРОЛЫН ТУСГАЙ ХЭРЭГЦЭЭТЭЙ **СУРАГЧИЙГ ҮНЭЛЭХ АРГА**

1. Боловсролын тусгай хэрэгцээтэй сурагч гэж боловсролын боломжоо хэрэгжүүлэх эсвэл бусадтай адил тэгш эрхээ эдэлж, хэрэгжүүлэхийн тулд

дэмжих арга хэмжээ авах шаардлагатай байгаа хүнийг хэлнэ. Эдгээр нь сурагчийн эрүүл мэндийн байдал, соёлын орчин эсвэл амьдрах бусад нөхцөл байдалд тохирсон боловсрол, сургуулийн үйлчилгээнд шаардлагатай тохируулга бөгөөд эдгээр сурагчдад сургууль, сургуулийн байрнаас үнэ төлбөргүй өгдөг шаардлагатай тохируулга юм.

2. Хөгжлийн бэрхшээлтэй сурагчийн хувьд сургуулийн захирал нь сурагчийн хууль ёсны төлөөлөгчийн хүсэлтийг үндэслэн аман үнэлгээ хийхээр шийднэ.
3. Сурагчдын сурах чадвар, мэдлэг чадварын түвшинг тодорхойлохын тулд багш нь сурагчийн чадавхид нийцсэн, сурагчийн байдалд сөргөөр нөлөөлдөггүй шалгалтын хэлбэр, хэлбэрийг сонгодог. Хяналтын ажил, цээж бичгийг эдгээр сурагчдад өмнөх бэлтгэлийн дараа хийнэ. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд уг эмгэгийн улмаас урьдаас нөхцөлдөө тохирсон ажил, үйлчилгээ хийж чадахгүй байгаа ажлуудад хамруулж ачаалахгүй.
4. Багш нь сурагч илүү сайн гүйцэтгэх чадвартай ярианы хэлбэрийг онцолно. Ангилал нь энгийн олон тооны алдаан дээр үндэслээгүй, харин сурагчийн эзэмшсэн үзэгдлийн тоон дээр үндэслэсэн байна.
5. Ангилал нь үнэлгээгээр, өөрөөр хэлбэл гүйцэтгэлийн эерэг талыг илэрхийлэх, бүтэлгүйтлийн мөн чанарыг тайлбарлах, дутагдал, дутагдлыг хэрхэн арилгах заавар дагалдана.
6. Санал болгож буй бүх сурган хүмүүжүүлэх арга хэмжээг хууль ёсны төлөөлөгчидтэй ерөнхийд нь хэлэлцэж, тэдний тохиролцсон буюу зөрүүтэй санал бодлыг хүндэтгэн үзнэ.
7. Үнэлгээнд багшийн хандлага нь сурагчийн эерэг гүйцэтгэлд төвлөрч, улмаар алдааг нэг талдаа онцлон тэмдэглэхийн оронд сурах танин мэдэхүйн сэдлийг нь дэмжихэд чиглэгдэнэ.

Авьяаслаг сурагчид

1. Сургуулийн захирал онцгой авьяастай насанд хүрээгүй хүүхдийг өмнөх ангийг нь дуусгалгүйгээр дээд анги руу шилжүүлж болно. Дахин хуваарилах нөхцөл нь тухайн сурагчийн тэнцэхгүй байх жилийн төлөвлөгөө эсвэл сургалтын хөтөлбөрийн зарим хэсэгт шалгалт өгөх явдал юм.
2. Шалгалтын агуулга, хамрах хүрээг сургуулийн захирал тогтооно.

Хувь хүний боловсрол

1. Тусдаа боловсрол эзэмшсэн сурагч тухайн хагас жил тутамд холбогдох хөтөлбөрийн дагуу шалгалт өгдөг.
2. Хэрэв тусдаа суралцсан сурагчийг тухайн харъяа хагас жилийн эцэст дүгнэх боломжгүй бол сургуулийн захирал үнэлгээгээ өөр хувилбараар тогтоож, үнэлгээг тухайн улирал дууссанаас хойш хоёр сараас хэтрэхгүй хугацаанд хийж гүйцэтгэнэ.

3. Сурагч нь холбогдох хичээлийн жилийн хоёрдугаар улирлын төгсгөлд тэнцээгүй, эсхүл тухайн улирлын төгсгөлд эсвэл өөр улирлын дүнгээр сурагчаа үнэлэх боломжгүй бол сургуулийн захирал хувь хүний боловсролын зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.

VI. ТӨГСГӨЛИЙН ЗААЛТУУД

1. Сургуулийн захирлын орлогч, боловсролын зөвлөхөөс энэхүү удирдамжийн заалтуудын хэрэгжилтэд хяналт тавих ажлыг сургуулийн эрх бүхий байгууллагад хариуцуулна.
2. Сурагчдын харилцах дэвтрийн шалгалтыг (цахим эсвэл цаасан) ангийн багш нар сард дор хаяж нэг удаа хийдэг.
3. Энэхүү удирдамжийн өмнөх хувилбарыг устгасан болно. Сургуулийн архивт байгаа удирдамжийг хадгалах нь сургуулийн файлын дүрмээр зохицуулагддаг.
4. 561/2004 тоот Сургуулийн тухай хуулийн 30-р хэсгийн дагуу сургуулийн захирал тус дүрмийг дараах байдлаар: сургуулийн танхимд хувцас солих өрөөнүүд, сургуулийн багш нарын контор, сургуулийн вэбсайт дээр байрлуулж нийтэд хүргэнэ (www.zslada.cz).
5. Сургуулийн сурган хүмүүжүүлэх ажилтнууд хичээлийн жилийн эхэнд болох танилцуулах уулзалтын үеэр эдгээр дүрэмтэй танилцсан болно.
6. Сургуулийн сурагчдад хичээлийн жилийн 2, 3 дахь өдрүүдэд ангийн багш нар эдгээр дүрмүүдийг танилцуулсан бөгөөд үүнийг ангийн журналд тэмдэглэв.
7. Насанд хүрээгүй сурагчдын хууль ёсны төлөөлөгчдөд **"Сурагчдын боловсролыг үнэлэх дүрэм"** -ийн агуулгын талаар эцэг эхийн эхний хурал дээр (9-р сарын 15 хүртэл) танилцуулсан бөгөөд дүрмийг сургуулийн заал, сургуулийн вэбсайт дээрээс харах боломжтой.

Чешска Липад, 2017 оны 8-р сарын 20-ны өдөр

(тамга)

(гарын үсэг)

PhDr. Радэк Частулик
сургуулийн захирал